

Amnesty International finländska sektionen, årsberättelse 2022

Prioriteringar för människorättsarbetet 2022–2023

Klimaträttvisa

Våra målsättningar:

- Majoriteten av invånarna i Finland förstår att klimatkrisen är en människorättskris och de kräver att beslutsfattarna vidtar effektiva och snabba åtgärder för att stävja den.
- Finland driver en ambitiös klimatpolitik för en rättvis omställning.
- Vid revideringen och verkställandet av klimatlagen görs en konsekvensbedömning gällande mänskliga rättigheter och lagen ställer upp starka mål och åtgärder för att Finland ska bli klimatneutralt till 2035.

Vad vi har gjort:

I somras trädde en ny klimatlag i kraft i Finland. I den nya lagen finns flera sådana förbättringar som Amnesty hade krävt, såsom mera ambitiösa målsättningar för koldioxidneutralitet och att samernas rättigheter ska beaktas bättre. I slutet av året kompletterades lagen med möjligheten att söka ändring i beslut.

Som en del av en koalition av organisationer påverkade vi Finlands ståndpunkter inför det internationella klimatmötet (COP27). I diskussionerna lyfte vi fram synpunkter på bland annat klimatfinansiering, ersättningar för förluster och skador samt mänskliga rättigheter. Under COP27-mötet informerade vi aktivt om detta. Vid sidan av klimatfrågorna lyckades vi också få publicitet för människorättsproblemen i värdlandet Egypten.

Tillsammans med andra organisationer gjorde vi påverkansarbete för att få till stånd en nationell lag om företagsansvar. Regeringens lagprojekt gick dock i stöpet på våren. Efter det koncentrerade vi påverkansarbetet på att främja EU:s lagstiftning om företagsansvar. Vi träffade teamet som arbetar med företagsansvar på avdelningen för ägarstyrning vid statsrådets kansli och försökte påverka för att arbetet för företagsansvar ska stärkas i ägarstyrningen. Vi har också diskuterat med representanter för Nordea och Fortum om deras klimatansvar.

Vi är med i kampanjkoalitionen Rättvis omställning nu! som inför riksdagsvalet lyfter fram teman som rör en rättvis klimatomställning. Kampanjen planerades under 2022 och den börjar i januari 2023. Vi startade också upp ett gemensamt nordiskt projekt om samernas rättigheter som urfolk och hur dessa ska beaktas i klimatåtgärderna med avseende på en rättvis omställning.

Rätt till social trygghet och hälsa

Våra målsättningar:

- Människorättsförpliktelsena ställs i centrum för socialskyddsreformen. Det sociala grundskyddet höjs till en nivå som respekterar människorättsförpliktelsena. Det sociala grundskyddet blir mera tillgängligt och heltäckande.
- Finland vidtar målmedvetna åtgärder för att minska hälsoskillnaderna.
- Finland tar sitt internationella ansvar för att kväsa coronapandemin.

Vad vi har gjort:

Under hela året gjorde vi påverkansarbete för reformen av den sociala tryggheten, inklusive lagstiftning och budgetering. Vi träffade riksdagsledamöter i kommittén för social trygghet och representanter för partierna, ofta tillsammans med Förbundet för mänskliga rättigheter. Vi gjorde påverkansarbete för att utveckla verkställandet av den sociala tryggheten och träffade representanter för FPA. Vår sakkunniga deltog i de regelbundna mötena i FPA:s, THL:s och organisationernas samarbetsforum om social trygghet. Vi höll ett inlägg på Social- och hälsovårdsministeriets rundabordsdiskussion om social trygghet och mänskliga rättigheter.

Under året fattade regeringen flera beslut för att förbättra låginkomsttagarnas situation, även om många av åtgärderna inte var tydligt inriktade på dem som har det svårast. I [handlingsplanen för att minska fattigdom och utslagning](#) som utkom i oktober ses den sociala tryggheten i hög grad som en grundrättighets- och människorättsfråga som bör styra hur systemet utvecklas. I november beslöt riksdagen om [en ändring av lagen om](#)

[utkomststöd](#) och godkände i samband med det ett utlåtande som vi hade arbetat för, om att man bör utreda möjligheten att sluta göra sänkningar av utkomststödets grunddel.

Vi påverkade för att välfärdsområdena som börjar verka i januari 2023 ska beakta låginkomsttagare då de fastställer klientavgifterna inom social- och hälsovården. Våra ståndpunkter publicerades i fem landskapstidningar. Behovet av att påverka i denna fråga ökar, eftersom största delen av välfärdsområdena har infört klient- och patientavgifter som ligger på den högsta tillåtna nivån enligt lagen.

Vi började göra en utredning om ojämlikhet i fråga om tillgången till och användningen av hälso- och sjukvårdstjänster. I november–december gjorde vi 72 intervjuer och en webbenkät för välfärdsområdena. Utredningen blir klar under 2023.

Tillsammans med andra organisationer påverkade vi för att papperslösa och personer i en situation som kan liknas vid att vara papperslös ska få nödvändig sjukvård. I december fastställde [riksdagen en lagändring](#) om nödvändig hälso- och sjukvård.

Vi fortsatte påverka för rättvis tillgång till Covid-19-vacciner, bland annat genom att arbeta för ett internationellt pandemiavtal. Vår sakkunniga deltog tillsammans med Utrikesministeriet och andra organisationer i en rundabordsdiskussion som Lääketeollisuus ry hade sammankallat till. Vi lyfte även fram [människorättskränkningar som gjorts med coronapandemin som förevändning](#).

Människorättsförvarare och civilsamhället

Våra målsättningar:

- Finland stöder effektivt människorättsförvarare och främjar deras verksamhetsförutsättningar genom att mera systematiskt verkställa sina egna anvisningar och genom att aktivt lyfta fram människorättsförvarare, åtminstone i EU och i FN:s råd för mänskliga rättigheter.
- I Finland känner allt flera till rätten att demonstrera och är beredda att utnyttja den rätten. Såväl bland allmänheten som bland beslutsfattarna finns en bred förståelse för att rätten att demonstrera är en del av de grundläggande och mänskliga rättigheterna. Att demonstrera ses som ett positivt sätt att delta och påverka på. Vid demonstrationer följer polisen allt mera konsekvent praxis som överensstämmer med internationella normer och rekommendationer.

Vad vi har gjort:

Vi kontaktade Utrikesministeriet med begäranden om åtgärder gällande människorättsförvararnas svåra situation i bland annat Egypten, Turkiet, Ukraina och Ryssland. Vi bad representationerna övervaka rättegångar mot människorättsförvarare i bland annat Turkiet, Israel, Ryssland och Belarus. Människorättsförvarare uppmärksammades också i vårt påverkansarbete gentemot FN:s råd för mänskliga rättigheter och EU:s människorättspolitik.

Vi stödde omplaceringen av Amnestys Moskvakansli efter att Rysslands anfallskrig började. Kansliets kommunikationschef arbetade på vårt kansli i en dryg månad. Vi påverkade gentemot Utrikes- och Inrikesministerierna för att göra det lättare för ryska människorättsförvarare att få visum och arbetstillstånd. Utrikesministeriet beredde en lag om humanitära visum, men regeringen hann inte avge propositionen till riksdagen.

I november publicerade Utrikesministeriet uppdaterade och stärkta [anvisningar om stöd till människorättsförvarare](#).

Under året observerade vi 18 demonstrationer. De flesta av dem hölls i Helsingfors, i Åbo observerades en demonstration och i Tammerfors en. En observationsrapport för hela året utkommer i början av 2023. Under året etablerades tillvägagångssätten och de frivilliga observatörerna fick erfarenhet av flera demonstrationer. Deltagare i demonstrationerna gav Amnestys observatörer positiv respons på deras närvaro.

Alla demonstrationer som Amnesty observerade var fredliga och polisen uppfyllde sin skyldighet att trygga och främja människors rätt att utnyttja sin mötesfrihet. På en del demonstrationer noterade vi dock missförhållanden, exempelvis att det användes onödigt hårda tag för att gripa demonstranter och att demonstrationer på gatuområden upplöstes enbart på grund av att de störde trafiken. Utifrån information vi har fått av våra aktiver verkar polisen på olika orter ha väldigt varierande praxis i fråga om att trygga demonstrationer.

Vi diskuterade med representanter för den förebyggande verksamheten vid Helsingforspolisen om polisens praxis i fråga om detta och hur polisen förhåller sig till civil olydnad. Vi gjorde också informationsbegäranden och bad om mera information av polisstyrelsen rörande de missförhållanden som vi fått kännedom om.

I augusti skickade vi och Amnesty Sverige ett öppet brev till Stockholmspolisen med krav på att de skulle motivera varför man hade gripit finländska klimataktivisterna. Fem aktivister på väg till Gotland frihetsberövades, avvisades och fick tvååriga inreseförbud. Aktivisterna överklagade besluten och avvisningen och inreseförbudet upphävdes. Vi hörde oss också för hos finska myndigheter om vilken roll den finska polisen spelade i sammanhanget.

Under hösten reagerade vi på demonstrationerna i Iran och kampanjade för mötesfrihet. Vi samlade mer än 10 700 underskrifter på en internationell vädjan, vi deltog i stöddemonstrationer, gav ut pressmeddelanden och kommenterade läget i medierna.

Rättigheter gällande kön och sexualitet

Våra målsättningar:

- Sexualbrottslagen revideras så att den blir samtyckesbaserad och samtyckeskulturen stärks, inte bara i lagstiftningen utan också i myndigheternas praxis och i samhällets gemensamma normer.
- I nästa regeringsprogram stipuleras om en strukturlag om bekämpande av våld mot kvinnor som är förpliktande för kommunerna och/eller välfärdsområdena.
- Resurserna för arbetet mot våld mot kvinnor motsvarar problemets omfattning.
- Abortlagen revideras så att den respekterar självbestämmanderätten.
- Translagen revideras så att den respekterar självbestämmanderätten och barns rättigheter.

Vad vi har gjort:

Sexualbrottslagen och samtyckeskulturen: I juni godkände riksdagen en reform av sexualbrottslagen som vi hade krävt. Genom reformen förankras definitionen av våldtäkt i brist på samtycke, centralt i brottsrubriceringen är att det är en gärning som sker mot någon annans vilja. Vid bedömning av viljebildningen beaktas i hög grad omständigheterna både före och under dådet. I den reformerade lagen klassificeras missbruk av maktposition som sexuellt utnyttjande om våldsoffret till exempel bor på en institution. I sådana fall är det inte fråga om våldtäkt. Amnesty och många handikapporganisationer har kritiserat denna paragraf för att den strider mot människorättskonventionerna. Efter att lagen ändrades publicerade Helsingin Sanomat vår sakkunnigas analys av lagreformen och tillsammans med andra aktörer höll vi ett festseminarium om framgångarna för vårt påverkansarbete.

På hösten startade vi upp projektet "Suostumus ja sateenkaari koulussa" (*Samtycke och regnbåge i skolan*), som vi hade fått pengar för från Utbildningsstyrelsen. Vi gjorde mediearbete kring handledningen [Puhutaan suostumuksesta!](#) (*Låt oss tala om samtycke*), vi fortbildade proffs och spred information till olika aktörer och i olika kanaler. Vi samarbetade med Helsingfors universitets forskningsprojekt "Nuoret ja seksuaalinen häirintä" (*Ungdomar och sexuella trakasserier*), [undersökningsrapporten](#) utkom på hösten.

Rätten till abort: Medborgarinitiativet *Egen vilja 2020* om en reform av abortlagstiftningen godkändes i riksdagen i oktober. Enligt den reformerade lagen räcker det med att den gravida själv begär att få abort före utgången av den tolfte graviditetsveckan.

I april startade vi upp en vädjan till förmån för den polska abortaktivisten Justyna Wydrzyńska. Vädjan fick drygt 6 000 underskrifter. Abortbeslutet i Högsta domstolen i USA ledde till en abortdebatt också i Finland. Vår sakkunniga diskuterade reformen av den finska abortlagstiftningen i flera medier. En vädjan som startades upp i juni, "Pysäytä aborttioikeuksien takapakki Yhdysvalloissa" (*Stoppa bakslagen för aborträtten i USA*) hade fram till årets slut samlat 14 942 underskrifter.

Translagen: I april inledde vi kampanjen för en ny translag i Finland och vi startade upp en vädjan om en lagstiftning som respekterar barns rättigheter. Med vädjan krävde 10 334 personer åtgärder av regeringen och riksdagsledamöterna för att trygga barns rättigheter i den nya lagen. Påverkansarbetet kring lagreformens slutspurt pågick till årets slut. Vi deltog bland annat i arbetet i gruppen för uppföljning och utvärdering av revideringen av translagstiftningen, vi träffade beslutsfattare och ordnade en demonstration.

I september gav regeringen sin proposition om en ny lag om fastställande av könstillhörighet. Enligt förslaget skulle de juridiska och medicinska processerna skiljas åt, medan man ville hålla den kategoriska gränsen på 18 år för fastställande av juridiskt kön, vilket kränker barns rättigheter. Vi hördes både muntligen och skriftligen i riksdagens social- och hälsovårdsutskott och i lagutskottet.

Övrigt påverkansarbete: Arbetsutskottet Nån gräns! och organisationsarbetsgruppen vid kommissionen för bekämpande av våld mot kvinnor gjorde på våren en utredning om hur det står till med tjänsterna för långvarigt stöd sett utifrån offrens behov. Enligt [svaren på en enkät](#) identifieras inte behovet av långvarigt stöd för kvinnor och flickor som utsatts för våld, de tjänster som finns är splittrade och det ges inte resurser för att ordna tjänster. Därför krävde vi också i olika sammanhang att organisationerna som producerar tjänster för våldsoffer måste få höjda statsbidrag.

I mars presenterades det andra genomförandeprogrammet för Istanbulkonventionen. Många av Amnestys målsättningar finns med i det, exempelvis att nätverket av Seri-stödcentraler ska utvidgas och bli riksomfattande, att särskilt sårbara offergrupper ska beaktas bättre i tjänsterna, att sexualofstran ska stärkas både i förskolepedagogiken och i universitetsstudierna för blivande lärare, samt att man ska säkra att kvinnor med invandrabakgrund har en reell möjlighet att få självständiga uppehållstillstånd efter att de har lösgjort sig från våldssamma förhållanden.

I slutet av året öppnades den 21:a Seri-stödcentralen för sexualbrottsoffer i Finland. Amnestys Ljuspris 2022 gavs till THL:s specialexpert Katriina Bildjuschkina, som har spelat en nyckelroll i att bygga upp nätverket av Seri-stödcentraler.

Det viktigaste temat för vårt arbete inför regionvalet var effektivare bekämpande av våld mot kvinnor inom välfärdsområdena, inklusive ett krav på en så kallad strukturlag. I regionalvalskampanjen gjorde vi tillsammans med THL en video om välfärdsområdenas skyldigheter och möjligheter att bekämpa våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Vi genomförde en kursserie för ledamöter och ersättare i välfärdsområdenas fullmäktige.

Riksdagen godkände 2022 flera lagändringar som vi hade gjort långvarigt påverkansarbete för. Offer för människohandel får en förbättrad ställning och stärkt rätt till olika tjänster. Diskrimineringslagen reformerades, i och med det utvidgas Diskrimineringsombudsmannens mandat till arbetslivet och definitionen på trakasserier utvidgas så, att trakasserier kan vara riktade inte bara mot en individ, utan även mot en hel människogrupp. Småbarnspedagogiken ska också omfattas av likabehandlingsplanering. Bestämmelserna om förebyggande åtgärder mot trakasserier på grund av könsidentitet eller könsuttryck utvidgas till att också gälla i småbarnspedagogiken. För att effektivisera besöksförbud införs elektronisk övervakning, det blir gratis att ansöka om besöksförbud och brottmål gällande brott mot besöksförbud ska behandlas i brådskande ordning. I september gav regeringen dessutom en proposition om en reform av personbeteckningssystemet som påverkar transpersoners och utlänningars mänskliga rättigheter.

Vi gav ett utlåtande om ändringen av lagstiftningen om könskorrigering av vård, vi gjorde påverkansarbete för interkönade barns självbestämmanderätt och vi skyndade på en ändring av förordningen om polisuniformer i mera jämlik riktning. Vi spred information om en rapport om coronapandemin och transpersoners rättigheter.

I september gav vi ett utlåtande till CEDAW-kommittén som övervakar FN:s konvention om kvinnors rättigheter och i oktober hördes vi av kommittén vid två olika tillfällen. I sina slutsatser beaktade kommittén våra rekommendationer om medling, reformen av sexualbrottslagstiftningen och kriminalisering av tvångsäktenskap.

Asylsökande och flyktingar

Våra målsättningar:

- Lagstiftning och praxis i Finland respekterar och främjar skyddsökandes mänskliga rättigheter, bland annat ökas flyktingkvoten och man underlättar för familjeåterförening, flera trygga rutter skapas och används, papperslösas vistelse i landet legaliseras.
- Flyktingdebatten i Finland får en positivare ton.
- Revideringen av EU:s asylslagstiftning respekterar asylsökandes rättigheter.

Vad vi har gjort:

Efter att Ryssland anföll Ukraina aktiverades direktivet om tillfälligt skydd i EU. Finland förband sig till att ge tillfälligt skydd åt ett större antal ukrainska flyktingar än vad direktivet förutsätter. I slutet av året hade mer än 45 000 personer från Ukraina fått tillfälligt skydd. Vi uppmanade regeringen att aktivera direktivet och stödde även regeringens förslag om en förlängning av det tillfälliga skyddet.

Vi kritiserade EU:s nya förslag om asyl och "hybridpåverkan" på möten med Inrikesministeriets sektion EU6 och i skrivelser till inrikesministern och den konsultativa tjänsteinnehavaren. Vi gav också ett kritiskt utlåtande till [flera riksdagsutskott](#) om kommissionens förslag om "hybridpåverkan" och en skärpning av asylrätten i anslutning till det.

Vi gav negativa utlåtanden till Inrikesministeriet och förvaltningsutskottet om lagförslag gällande instrumentaliseringen av flyktingar (att gränsförfarande kan tas i bruk, reform av gränsbevakningslagen). På vår webbplats publicerade vi också flera texter om [gränsstängsel](#). På ett möte med en specialsakkunnig från Europarådets kommission för mänskliga rättigheter informerade vi om de nya finländska lagförslagen gällande instrumentaliseringssituationer.

Vi planerade en rundabordsdiskussion om klimatflyktingar som sedan hölls i januari 2023. Vi fortsatte vårt arbete med att främja asylsökande regnbågspersoners rättigheter.

Vi publicerade ett stort antal pressmeddelanden och artiklar om Afghanistan, bland annat om diskrimineringen av hazarer och hur kvinnors och flickors rättigheter har påverkats efter att talibanerna tog makten. Texterna om Afghanistan fick genomslag både i redaktionella och sociala medier. Vi skickade påverkansbrev om människorättsläget i Afghanistan till regeringen och tillsammans med andra organisationer skrev vi ett öppet brev till inrikesministern och Migrationsverket. Vi lyfte fram olika sätt för Finland att hjälpa afghaner i fara.

En stor del av vår kommunikation handlade om asylsökandes, immigranternas och flyktingarnas rättigheter. Vid sidan av Afghanistan informerade vi speciellt om människorättskränkningar vid gränserna till länder i Europa.

Stärkande av människorättsystemet

Våra målsättningar:

- Regeringsprogrammet efter riksdagsvalet beaktar i hög grad våra målsättningar.
- Konsekvensbedömning gällande mänskliga rättigheter görs allt mera systematiskt, såväl i lagstiftningsarbetet som på alla nivåer av statsförvaltningen.
- Det har skapats en uppföljningsmekanism för verkställandet av rekommendationer från de internationella övervakningsorganen.
- I diskussioner om budget- och skattepolitiken beaktas människorättsaspekter i allt högre grad.
- Som medlem av FN:s råd för mänskliga rättigheter 2022–2024 är Finland en aktiv initiativtagare.

Vad vi har gjort:

I början av året inleddes Finlands treåriga period som medlem av FN:s råd för mänskliga rättigheter. Bland annat följande viktiga resolutioner och beslut godkändes i rådet: mandatet förlängdes för den sakkunniga i frågor som rör bekämpande av våld och diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet samt för undersökningsuppdraget till Libyen, man beslöt grunda en kommission som undersöker människorättskränkningar i anslutning till det ryska anfallskriget mot Ukraina, tillsätta en specialrapportör för Ryssland, grunda en mekanism för att undersöka människorättskränkningar i Iran samt hålla en brådskande diskussion om situationen för kvinnor och flickor i Afghanistan. Vi deltog i ett stort antal av Utrikesministeriets samråd med frivilligorganisationerna och inför och under de ordinarie sessionerna hade vi tät kontakt med ministeriet och den utrikespolitiska ledningen om Amnestys landsspecifika och tematiska rekommendationer. Till Utrikesministeriet förmedlade vi också Amnestys förslag till rekommendationer för andra länder i FN:s universella periodiska granskning (UPR). Dessutom informerade vi om Amnestys prioriteringar på Twitter.

I början av året gjorde vi ett omfattande [utlåtande om Finland för FN:s universella periodiska granskning \(UPR\)](#) och påverkade gentemot andra staters ambassader i Finland. I UPR-behandlingen i november fick Finland 246 rekommendationer av FN:s medlemsstater, bland dem ett stort antal som berörde nästan alla teman i vårt utlåtande.

Vi publicerade en [artikel](#) på svenska och finska med bakgrundsfakta om FN:s råd för mänskliga rättigheter och Amnestys förväntningar på Finlands medlemskap, samt en [artikel](#) på finska om UPR-rekommendationerna som Finland hade fått. I fråga om FN:s generalförsamling påverkade vi genom att informera om Amnestys prioriteringar, såsom ett moratorium för dödsstraff och reglering av handeln med tortyrredskap, och vi uppmanade till att rösta för en resolution om de ständiga medlemmarna i FN:s säkerhetsråd och deras vetorätt.

Vi deltog i möten med Delegationen för internationella människorättsärenden (IONK) och Människorättsdelegationen, där man ingående behandlade Amnestys prioriterade teman, skrev ställningstaganden och gjorde påverkansarbete till stöd för människorättsförsvare.

Systematiseringen av konsekvensbedömningen i fråga om mänskliga rättigheter framskred då Justitieministeriet i november 2022 gav ut [en ny anvisning för konsekvensbedömning vid lagberedning](#) och en [separat handbok](#) om bedömning av konsekvenserna för de grundläggande och mänskliga rättigheterna. Tillsammans med andra människorättsorganisationer träffade vi Justitieministeriets beredare och diskuterade utkastet till ny anvisning och gav ett utlåtande om det. Under ram- och [budgetförhandlingarna](#) skrev vi till regeringen om våra prioriterade teman och att konsekvensbedömningen bör utvidgas också till budgeteringen. Vi informerade även om våra teman i sociala medier.

Vi inledde påverkansarbetet kring riksdagsvalet och det kommande regeringsprogrammet genom att göra upp [förslag till formuleringar i regeringsprogrammet](#) där alla våra prioriterade teman ingick. Förslaget skickades till alla registrerade partier. I anslutning till detta träffade vi flera representanter för Samlingspartiet, Centern, De Gröna, SDP, SFP och Vänsterförbundet. Vi påverkade Inrikes- och Utrikesministeriets framtidsöversikter genom att skicka brev och träffa tjänsteinnehavare. Vi höll ett anförande på Justitieministeriets träff för intressentgrupper om ministeriets utkast till framtidsöversikt.

I samband med riksdagsbehandlingen av statsrådets människorättspolitiska redogörelse påverkade vi genom utlåtanden och genom att delta i samråd. Vi lyfte fram behovet av konsekvens i Finlands utrikes- och säkerhetspolitik. I samband med statsrådets aktuella redogörelse informerade vi regeringen om Amnestys årsrapport.

Övrigt människorättsarbete

Rysslands anfallskrig mot Ukraina syntes i hög grad i vårt arbete under hela året. Tyngdpunktsområden för vårt arbete var att undersöka krigsförbrytelser, skydda dem som flyr från Ukraina samt att stöda ryssar som motsätter sig kriget. I synnerhet rapporterna om de ryska styrkornas krigsförbrytelser citerades mycket i medierna och vi deltog flitigt i debatten kring detta. Vi samlade in mer än 25 000 namn på en vädjan till den ryska regeringen och samlade framgångsrikt in pengar till förmån för den internationella rörelsens Ukraina-undersökning. Ett längre pressmeddelande om ukrainska soldaters kränkningar av internationell humanitär rätt som utkom i augusti väckte reaktioner av aldrig tidigare skådat slag. Vi fick tusentals kritiska meddelanden i de sociala medierna och fick också hård kritik i nyhetsmedierna. Mer än tusen understödjare avslutade sina månadsdonationer på grund av pressmeddelandet. Att reagera på alla meddelanden innebar en stor belastning för personalen på kansliet, som dock skötte det hela exemplariskt. Den internationella rörelsen inledde en intern utredning om pressmeddelandet och Finländska sektionen deltog i det här arbetet. Under hösten normaliserades läget och till exempel vår rapport om tvångsflyttningar av ukrainare intresserade medierna.

I slutet av året frågade vi tillsammans med andra organisationer regeringen på vilket sätt man har följt det internationella vapenhandelsfördraget och gjort riskbedömningar enligt EU:s gemensamma ståndpunkt om vapenexport. Brevet till regeringen skickades efter att det vid ett möte med Utrikesministeriets enhet för vapenkontroll framgick att de inte hade någon andel i processen. Vi ifrågasatte inte vapenhjälpen, utan ville bara veta hur processerna har skötts med tanke på Finlands internationella juridiska förpliktelser. I slutet av året hade vi ännu inte fått svar på våra frågor.

I januari publicerade vi en rapport om den apartheid som den israeliska regeringen utövar och som fick stor uppmärksamhet. Internationellt sett skötte den finländska sektionen det hela utmärkt: rapporten fick bred synlighet både i redaktionella och i sociala medier. Vi hade noga förberett oss för en debatt med anledning av rapporten, men det visade sig att vi fick mindre negativ feedback än väntat. Under året har rapporten tagits upp i debatten i flera omgångar.

Årsrapporten om användningen av dödsstraff i världen utkom i slutet av maj. Vi informerade om rapporten genom att göra mediearbete och sprida information och innehåll i sociala medier. I våra egna kanaler försökte vi öka kunskapen om temat, som vi också lyfte fram på internationella dagen mot dödsstraff i oktober.

Vi kampanjade även mot dödsstraff i samband med demonstrationerna i Iran på hösten, bland annat med en aktivistledd virtuell aktion. Dödsstraffet var också tema för ett eftermiddagskaffe kring mänskliga rättigheter.

Under året startade vi upp vädjanden till förmån för dödsdömda Matthew Reeves i USA, iraniern Hossein Shahbazi och iransk-svenska Ahmadreza Djalali. Vi har arbetat för Djalali i ett par års tid nu och arbetet fortsätter.

Före VM i Qatar hade vi kontakt med Bollförbundet flera gånger. Vi förmedlade forskningsdata, vi krävde en ersättningsfond och att förbundet gör offentliga ställningstaganden gentemot Fifa. Vi fick stor synlighet i medierna både före VM-tävlingarna och under dem. Verksamhetsledaren gav tiotals intervjuer i tidningar, digitala medier, tv, radio och podcaster och vi bidrog till att det inför tävlingarna fördes en livligare debatt om mänskliga rättigheter än om fotboll. Vi startade också upp en vädjan som fram till årets slut fick mer än 8 700 underskrifter.

Genomgående funktioner

Aktivism och människorättsfostran

Våra målsättningar:

- Skolor, aktivister och understödjare deltar i hög grad i den årliga kampanjen Skolornas brevmaraton och Skriv för frihet. Kampanjen når också ut till en ny publik.
- Våra huvudkampanjer erbjuder alltid aktiva verksamhetsformer och utbildning som stöder deltagandet. Våra kurser når också ut till aktörer utanför Amnesty.
- Våra evenemang och tillställningar fungerar som inspirerande, gemenskapsskapande rum.
- Våra understödjare och lärarkåren får regelbundet information om den service vi erbjuder.
- Det går att delta i vår verksamhet också på svenska.
- Lokalgruppsverksamheten ökar, både till kvaliteten och till omfattningen.

Vad vi har gjort:

Årets huvudkampanj i fråga om aktivism och människorättsfostran var Skriv för frihet, där Skolornas brevmaraton också ingick. Antalet deltagare i Skolornas brevmaraton var det näst högsta i kampanjens historia i Finland. Sammanlagt anmäldes mer än 4 800 elever från 67 skolor. Antalet anmälda deltagare i aktivismkampanjen var 257. Lokalgrupper på fem orter deltog också. Det gick att delta både på svenska och finska. I samband med kampanjen värvade vi nya understödjare och samlade in medel.

I juli höll vi Nordic Youth Conference. I evenemanget deltog 43 unga aktivister från Finland, Sverige, Norge, Danmark, Island och Färöarna. Temat var Israels apartheid mot palestinier. Aktivisterna informerade sig i ämnet genom föreläsningar och workshops samt planerade och genomförde en egen manifestation på Medborgartorget i Helsingfors och utanför den israeliska ambassaden.

Skolbesöken gjordes i huvudsak virtuellt med hjälp av Teams och video, men vi höll också några närträffar i skolor och på Amnestys kansli. Teman för skolbesöken var Amnesty och de mänskliga rättigheterna, att försvara mänskliga rättigheter, klimatkrisen, samtycke och dödsstraff. Lektionerna nådde ut till närmare 5 000 elever.

Vi utbildade lärarstuderande på lärarutbildningsseminarierna Maailma koulussa (Världen i skolan) i Jyväskylä och Åbo. Proffs inom barnskyddet i Åboregionen utbildades om samtycke och samhällspedagogstuderande vid HUMAK om människorättsbaserade arbetssätt. Med kurserna nådde vi ut till drygt 300 studerande och proffs.

Under tre dagar i februari höll vi en nätkurs för fullmäktigeledamöter i de nya välfärdsområdena om bekämpande av våld mot kvinnor. Deltagarna kom från olika delar av landet och från olika partier. Till en kurs som vi höll i mars anmälde sig 67 fullmäktigeledamöter.

Vårt vårseminarium hölls på nätet. Till evenemanget anmälde sig 229 aktiva och understödjare som hörde in- ledningar och diskuterade teman som antirasism, att delta i demonstrationer och fattigdom som en människorättsfråga.

Vi samarbetade med Medborgararenan, Oranssi ry och kulturcentret Caisa i en påverkanskampanj om dokumentärfilmen *Kansanvalta* ("Folkstyre"), som handlar om rasism och aktivism. På grund av coronabegränsningarna blev det ingen landsomfattande evenemangsturné, men med våra partner genomförde vi i oktober en temadag om folkstyre på kulturcentret Caisa. I evenemanget ingick en filmföreläsning med diskussion och en workshop. 75 personer anmälde sig till det. För skolor på andra stadiet gjorde vi i samarbete med Skolbio ett material som fördjupade filmens teman. Vi har också gjort en webbartikel om rasism tillsammans med filmens huvudperson, den publiceras när filmen sätts ut på Yle Arenan.

I maj ordnade vi en demonstration utanför Rysslands ambassad för att försvara mötesfriheten. I demonstrationen deltog cirka 130 av våra aktivister, understödjare och följare.

På Prideevenemangen i Lahtis, Tammerfors, Lundo och Åbo kampanjade vi för en translag som respekterar barns rättigheter. Vårt kampanjmaterial delades också ut på flera andra Prideevenemang. Vi stödde evenemangen ekonomiskt. I Pridemarschen i Helsingfors deltog vi med en trupp på cirka 30 personer.

Under året bjöd vi åtta gånger in aktivister och understödjare till eftermiddagskaffe med människorättstema. Till sammankomsterna anmälde sig sammanlagt 373 deltagare. På svenska testade vi vårt nya morgonkaffekoncept *Morgonkaffe med Amnesty*. Två kaffestunder hölls med sammanlagt 35 anmälda.

Vi startade upp en ny serie tematiska introduktioner på distans: aitiopaikat ("första parkett"). Under 2022 handlade de om arbetet i FN:s råd för mänskliga rättigheter och organisationernas påverkansarbete under Finlands medlemsperiod. Vi höll tre introduktioner som lockade sammanlagt 233 anmälda.

Under året höll vi två Tunne oikeutesi-distanskurser ("Känn dina rättigheter"), som ger en introduktion till grunderna i mötesfrihet och hur man går till väga för att ordna demonstrationer. Till kurserna anmälde sig sammanlagt 93 personer. Dessutom rekryterade vi frivilliga människorättsobservatörer för demonstrationer. Vi höll två kurser för demonstrationsobservatörer, både på finska och engelska.

Nyhetsbrevet *Aktivistiviesti* utkom 12 gånger. I december hade det 1 832 prenumeranter. Nyhetsbrevet *Opettajaviest* utkom fyra gånger. I december hade det 220 prenumeranter.

I slutet av året hade vi sammanlagt nio lokalgrupper och tematiska aktivistgrupper. Lokalgrupperna deltog bland annat i Pridekampanjerna och verksamheten kring Iran, de ordnade demonstrationer för Ukraina och manifestationer till minne av Anna Politkovskaja och offren för protesterna på Himmelska fridens torg. I november höll vi ett aktivismseminarium, där 24 aktivister från olika delar av landet deltog.

Kommunikation

Våra målsättningar:

- Vi påverkar samhällsdebatten: vi lyfter fram nya ämnen och introducerar människorättssynvinklar i den pågående debatten.
- Medierna vänder sig till oss i frågor som rör våra tyngdpunktsområden, speciellt vad gäller följande teman: förhållandet mellan klimatkrisen och de mänskliga rättigheterna, det finländska sociala grundskyddets allt för låga nivå, frågor som rör mötesfriheten i Finland och ute i världen, frågor som rör flyktingars och asylsökandes rättigheter samt våld mot kvinnor.
- Vårt människorättsbudskap når också ut till en publik utanför människorättsbubblan.

Vad vi har gjort:

Mediearbete: I medierna har aktuella frågor syntts mera än våra tyngdpunktsområden. Vi yttrade oss framför allt om krigsförbrytelser, fotbolls-VM, läget i Afghanistan och demonstrationerna i Iran. Under året producerade vi kärnbudskap om våra prioriterade områden för att få mera synlighet i debatten om dessa frågor.

Amnesty nämndes 3 710 gånger i finländska tryckta och digitala medier. I vår uppföljning saknas antalet träffar i tryckta medier för tidigare år, så det går inte att göra någon fullständig jämförelse. I de digitala medierna kan man dock se en ökning (2022: 2 730 omnämningen, 2021: 1 900). Antalet träffar både i massmedier

och sociala medier påverkades av ett längre internationellt pressmeddelande om de ukrainska styrkornas handlingar som utkom i augusti och av den därpå följande debatten, som allmänheten reagerade på i tidigare aldrig skådad omfattning.

Sociala medier och marknadsföring: Antalet följare på Facebook hölls oförändrat kring 82 000. Antalet följare på Twitter var också oförändrat kring 15 500. Instagram växte under året med cirka 1 700 följare, i slutet av året var de 23 000. Antalet följare på LinkedIn har redan ökat till 1 432. Under hösten började vi använda så kallade Instagram Reels. Videorna på Reels var framgångsrika och med hjälp av dem nådde vi ut till nya publiker, i synnerhet med våra inlägg om demonstrationerna i Iran.

Vi finslipade vår kanalstrategi och arbetet med sociala medier förenhetligades utifrån den. Under 2023 förankras strategin och vi fortsätter arbeta med vårt tilltal.

Genom banners på Sanomas webbplats fick våra vädjanden för Ukraina/Ryssland, Iran, Skriv för frihet samt Qatar miljontals visningar. Vi gjorde traditionell printreklam i Iso Numero, Voima, Kuvittaja och Maailman Kuvalehti för vår vädjan om en translag. I Voima hade vi dessutom en annons om VM i Qatar. Vi fick också göra gratis utomhusreklam i Uleåborg. Vi stärkte samarbetet med influencers, bland annat i fråga om translagen. Under hösten hade vi ett betalt samarbete med nio influencers kring kampanjen Skriv för frihet.

Under hösten satsade vi på påverkande kommunikation, speciellt gällande riksdagsvalet, och vi utvecklade metoderna för påverkanskommunikation och uppföljning av den. Vi började planera riksdagsvalskampanjen, som kommer att fokusera på forskning, påverkansarbete, kommunikation och på att aktivera aktivister och understödjare.

Webbplatsen Amnesty.fi hade 217 864 besökare under året. Av dem registrerades hela 86,7 procent som nya besökare, som alltså besökte webbplatsen för första gången. Sammanlagt genererades 288 878 sessioner på webbplatsen, så varje enskild besökare besökte sajten 1 eller 2 gånger under året (medeltal 1,33). Trots att webbplatsen fick många nya besökare är det tills vidare bara ett fåtal som har engagerat sig djupare eller svarat på våra uppföljande kontakter efter att de till exempel har undertecknat en enskild vädjan.

De nya besökarna på webbplatsen har i hög grad kommit tack vare webbvädjan. Under året startade vi upp 17 nya vädjanden och fortsatte arbeta med fyra som hade öppnats tidigare. År 2022 samlade webbvädjan och -stödmeddelanden sammanlagt 168 412 underskrifter, vilket innebar 23 872 nya deltagare i Amnestys verksamhet.

De nya besökarna intresserade sig främst för aktuella frågor som också i övrigt syntes i medierna, främst Rysslands anfallskrig mot Ukraina som inleddes i februari. Amnestys vädjan om ett slut på krigshandlingarna i Ukraina var den mest populära enskilda landningssidan under året. Andra populära landningssidor var vädjandena i samband med demonstrationerna i Iran och Mahsa (Jina) Aminis död, exploateringen av migrantarbetare för VM i Qatar samt en bättre translag. Andra ämnen som framträder i sökresultat och webbsidesanalys är dödsstraffet och rätten till abort. Som väntat fick vi mest konverterande trafik genom våra egna nyhetsbrev och betalda annonser på Facebook.

Den mest populära donationssidan för ett enskilt tema gällde Ukraina. Där registrerades 1 927 sessioner och konversionsgraden var svindlande 52 %, det vill säga att 1 009 sessioner ledde till en donation.

Medelsanskaffning och marknadsföring

Våra målsättningar:

- Intäkterna från medelsanskaffningen når upp till det budgeterade målet varje år.
- Antalet människor som deltar i vår verksamhet ökar ständigt. Detta främjar också en mångsidig medelsanskaffning.
- Vår medelsanskaffning är mångsidig och effektiv. På så sätt minskar vi riskerna och förbättrar kostnadseffektiviteten.
- Donatorerna upplever att de är viktiga för oss och står oss nära. På så sätt ökar vi deras engagemang och stärker donatorslojaliteten.
- Amnesty har en positiv image bland den breda publiken. Vi utvecklar den imagegen genom att synas genom det arbete vi gör, strategiskt, också utanför våra egna kanaler.

Vad vi har gjort:

Vi samlade in sammanlagt 5 661 696 euro, vilket var 102 028 euro (1,8 procent) över det budgeterade målet och 252 577 euro (4,7 procent) mera än 2021. Medelanskaffningens resultat var det bästa i Amnestys historia. Man bör ändå notera att det var ett mycket speciellt år för medelanskaffningens del, trots det positiva resultatet är utsikterna inför 2023 utmanande.

Att intäkterna blev större än målsättningen berodde på den digitala medelanskaffningen och ett pappersbrev med anledning av kriget i Ukraina samt på en testamentsdonation. Dessa tre kategorier överskred sina mål med sammanlagt cirka 300 000 euro. Utan dem hade vi stannat på en summa som låg 200 000 euro från målsättningen. Att vi inte uppnådde våra mål i övriga kategorier berodde på att så många månadsdonatorer slutade med sina donationer på grund av den negativa publiciteten kring det internationella pressmeddelandet om de ukrainska styrkornas agerande, och på att de mål vi hade satt upp för gatukryteringen visade sig vara alldeles för högt ställda.

Den digitala medelanskaffningen löpte utmärkt under hela året. Tack vare den fick vi sammanlagt 748 nya månadsdonatorer (målet var 600) och cirka 293 000 euro i engångsdonationer. Största delen flöt in tack vare en mycket väl fungerande e-postmarknadsföring.

Både för det utlokaliserade och vårt eget F2F-arbete (d.v.s. gatukryteringen) var det ett utmanande år, vilket i hög grad berodde på bristen på arbetskraft i branschen. Det utlokaliserade F2F-arbetet gav sammanlagt 2 143 nya månadsdonatorer och vårt eget gatuarbete 139. I förhållande till målsättningen var det ett svagt resultat.

Medelanskaffningen per telefon gav oss 700 nya månadsdonatorer. Vi nådde inte upp till det uppställda målet, men å andra sidan fungerade samtalen om höjning av månadsdonationerna bra. Förhöjningar gjordes till ett värde av 13 552 euro, vilket är 11 procent mera än föregående år.

Årsmedlemsavgifterna ökade något och inbringade 165 402 euro. Tre pappersbrev där vi bad om donationer gav sammanlagt 245 248 euro. Vi fick stiftelsestipendier på 24 605 euro. Månadsdonationerna är fortfarande en hörnsten i vår medelanskaffning. De uppgick till 4 592 227 euro.

På utgiftssidan använde vi mindre pengar än planerat, så nettoresultatet för medelanskaffningen 2022, 4 145 492 euro, var mycket gott: 13,8 procent över budget och 15,7 procent mer än resultatet för 2021.

En stark organisation

Våra målsättningar:

- Vår ekonomiska förvaltning, IT-kunnandet (inklusive dataskyddet) och personalförvaltningen är på toppnivå.
- Vår arbetsgemenskap uppvisar större mångfald, de anställda mår bra och kan utveckla sin kompetens.
- Vi arbetar enligt en hybridmodell där arbetet inte är knutet till kansliet, vilket fungerar bra. Vi har ändamålsenliga arbetsutrymmen och redskap.
- Vi tar nya steg mot koldioxidneutralitet 2025.
- Vi är en aktiv och initiativrik aktör i den internationella rörelsen.

Vad vi har gjort:

Sektionens årsmöte hölls på distans i slutet av mars. Före det hölls ett virtuellt heldagsseminarium om våra viktigaste tyngdpunktsområden.

Under året sammanträdde styrelsen åtta gånger. Ordförande före årsmötet var Sonja Finér och efter det Esa Iivonen.

Det internationella globala mötet hölls på distans och i det deltog förutom ordförande också chefen för människorättsarbetet Niina Laajapuro, styrelseledamoten Minna Saunders och ungdomsdelegaten Sophie Tammi.

Kansliets jämställdhets- och likabehandlingsplan uppdaterades med speciellt fokus på antirasism. Uppdateringsarbetet främjades av en separat arbetsgrupp för jämställdhet och likabehandling. I samband med uppdateringen besvarade hela kansliet en likabehandlingsenkät som vi sedan gick igenom och diskuterade

tillsammans. Utifrån diskussionen listade vi åtgärder för verksamhetsåren 2023–2024, bland annat att arbetsgruppen för jämställdhet och likabehandling permanentas för att stöda kansliets arbete med dessa frågor.

Personalen hade möjlighet att delta i flera antirasismkurser, av vilka en del i samarbete med Deidei.

Vi följde med coronabegränsningarna under hela året. På sommaren övergick kansliet till en hybridmodell, enligt vilken det är önskvärt att de anställda besöker kansliet ungefär två gånger per vecka.

Kansliet omorganiserades och enligt en arbetsnöjdhetssenkät som gjordes på hösten är de anställda nöjda med sina nya arbetsplatser. Också i övrigt var resultaten av enkäten goda.

Resereglementet uppdaterades i början av året.

Under året grundade vi två nya befattningar: en sakkunnig i påverkande kommunikation och en sakkunnig i frågor som rör klimat och mänskliga rättigheter. Dessutom anställdes sex nya medarbetare istället för personer som bytte jobb. En anställd blev föräldraledig under året och en vikarie för hen anställdes.